

■ Pysäkkialueet

Yleistä

Pysäkkialueet tulee suunnitella niin, että ne ovat helposti hahmotettavia ja tunnistettavia. Pysäkin tulee erottua selkeästi muusta ympäristöstä, esimerkiksi odotusalueen pinnan tulee erottua sävyltään kulkuväylästä ja katoksen tulee olla tummuuskontrastinen odotusalueen pintaan nähden. Pysäkillä tulee olla riittävästi odotustilaa.

Odotustilaan kulku ja sieltä poistuminen tulee olla vaaratonta ja helppoa kaikille käyttäjäryhmille. Bussin tulee päästä ajamaan reunatuen viereen niin, että kulkuneuvoon siirtyminen ja poistuminen voi tapahtua turvallisesti. Pyörätie tulee ohjata pysäkkialueen takaa aina, kun se on mahdollista.

Kulkuväylät ja -pinnat

Katoksen seinärakenteiden ja ajoradan reunan välisen odotusalueen tulee olla vähintään 2250 mm leveä, jotta se voidaan pitää kunnossa koneellisesti. Muuten kunnossapidettävän odotustilan tulee olla vähintään 1500 mm katoksen seinärakenteesta ajoradan reunaan. Kulkuväylän vapaan korkeuden tulee olla vähintään 2200 mm.

Vapaan kulkuväylän leveyden katoksen ympärillä tulee olla vähintään pyörätuolin vaatima 900 mm, mutta suositeltava minimileveys on 1500 mm, joka on riittävä myös avustajan ja opaskoiran kanssa liikkuvalla henkilölle. Sähköpyörätuolia varten tarvittava kääntöympyrä on halkaisijaltaan 2500 mm, pyörätuolia varten 1500 mm. Pysäkillä on oltava henkilöauton, taksin tai liikkumisehkeisen taksin pysähtymismahdollisuus saattoliikennettä varten.

Pysäkkialueella on suositeltavaa käyttää eri pintamateriaalia ja tummuusasteeltaan kontrastista väriä kuin jalkakäytävällä ja pyörätiellä. Kulkupinnan tulee olla kova ja märkänäkin luistamaton. Poikkeamat tasaisuudessa saavat olla enintään 5 mm ja laattojen saumat saavat olla enintään 5 mm leveitä. Pysäkkialueilla saa olla sivukaltevuutta enintään 2 % ja pituuskaltevuutta enintään 3 %.

Pysäkkikoroke

Kun julkisessa liikenteessä siirrytään matalalattiakalustoon, pysäkit tulee korottaa ajoneuvoon nousun helpottamiseksi. Korotetun pysäkin reunatuen korkeus on 160–200 mm. Kahdelle bussille mitoitettujen pysäkkisyvennyksen pysäkkikorokkeen etuosaa voidaan nostaa kahdeksan metrin matkalla 200 mm:iin. Yhden bussin pysäkkisyvennyksen pysäkkikorokkeen korkeus on 120–160 mm syvennyksen sivusuunnan kallistuksesta riippuen. Oikea mitoitus varmistaa, etteivät bussin reunatuen yli pyyhkäisevät osat vaurioidu. Pysäkkikorokkeen reunassa, reunatuen vieressä tulee olla n. 300 mm:n levyinen varoitusalue, jossa tulee olla päällysteestä selvästi erottuva tummuuskontrasti (keskiharmaan ja mustan/valkoisen eroa vastaava kontrasti). Kulkuyhteyden jalkakäytävältä pysäkkikorokkeelle tulee olla esteetön. Jos odotusalue on jouduttu rakentamaan jalkakäytävää ylemmäksi, tulee korotuksen kohtaan sijoittaa kaide.

SuRaKu-korteissa esitetään yleisohjeet esteettömien julkisten ulkoalueiden suunnitteluun, rakentamiseen ja kunnossapitoon.

Korttien mallisuunnitelmissa esitetään yksi tapa tuottaa esteetöntä ympäristöä, mutta tuotteita ja suunnitteluratkaisuja kehittämällä voidaan ympäristön laadun ja esteettömyyden tasoa edelleen parantaa.

Korttien ohjeet perustuvat SuRaKu-projektissa määriteltyihin esteettömyyskriteereihin ja laadittuihin mallisuunnitelmiin. Ohjeet on päivitetty vastaamaan vuoteen 2022 mennessä voimaan tulleita asetuksia ja esteettömyyteen liittyviä ohjeita.

Alueet on jaettu kahteen esteettömyyden vaatimustason. Kaikkien alueiden tulisi olla vähintään perustasoa. Lisäksi seuraavilla alueilla tulisi toteuttaa korkeampaa esteettömyyden erikoistasoa:

- Kävelykatuympäristöt
- Keskusta-alueet, joilla on julkisia palveluja
- Vanhus-, vammais-, sosiaali- ja terveystyöpalveluja tarjoavien toimipaikkojen ympäristöt
- Alueet, joilla paljon vanhus- ja vammaisasuntoja
- Julkisen liikenteen terminaali-alueet ja pysäkkialueet
- Liikunta- ja leikkipaikat, joilla huomioitu kaikki käyttäjät
- Esteettömät reitit esim. virkistysalueilla

Määräykset

241/2017 Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä

1007/2017 Ympäristöministeriön asetus rakennuksen käyttöturvallisuudesta

379/2020 Valtioneuvoston asetus liikenteenohjauslaitteiden käytöstä

Muut ohjeet

Suomen Paikallisliikenneliitto ry:n ohje: Esteetön bussipysäkki

RT 103141 Esteetön liikumis- ja toimimisympäristö

SuRaKu-ohjekortit

1. Suojatiet ja jalkakäytävät
2. Kävelykadut ja aukiot
3. Tasoerot
4. Julkiset piha-alueet
5. Puistokäytävät ja levähdyspaikat
6. Leikkipaikat
7. Pysäkkialueet
8. Tilapäiset liikennejärjestelyt

SuRaKu-kriteeritaulukot

Suojatien reunatuki, Ulkoportaat, Luiskat, Opaslaatat ja ohjaavat materiaalit, Erotteluraidat, Pysäkkikorokkeet, Sadevesikourut ja -kaivot, Kulkupinnat, Suojatiemerkinnyt, Käsijohteet, Kaiteet, Painonappipylväs, Suojatiemerkkipylväs, Istuimet, Pollarit ja ajoesteet jalkakäytävällä, Suojatien keskisaareke, Kohokartta, Varoitusalueet.

SuRaKu-ohjekortit ja esteettömyyskriteerit löydät pdf-muodossa internet-sivulta www.hel.fi/helsinkikaikille/

Varoitusalueet ja opaslaatat sekä ohjaavat raidat

Varoitusalueita ja ohjaavia raitoja käytetään heikkonäköisten liikkumisen ohjauksessa jalkakäytävältä pysäkille ja varoittamassa ohi kulkevaa polkupyöräliikennettä pysäkin läheisyydestä. Varoitusalueissa ja ohjaavissa raidoissa tulee olla päällysteestä selvästi erottuva tummuuskontrasti (keskiharmaan ja mustan/valkoisen eroa vastaava kontrasti). Opaslaattoja voidaan käyttää vastaavasti näkövammaisten liikkumisen ohjauksessa pysäkeille katetuilla tai lämmitetyillä julkisen liikenteen terminaali- yms. alueilla.

Varusteet

Pysäkkialueet tulee varustaa sadekatoksella, opasteilla, kahdella korkeudella olevilla istuimilla ja roska-astialla. Sadekatoksien on oltava vähintään 1500 mm syviä ja ne on valaistava hyvin. Kalusteissa ei saa olla teräviä tai muutoin törmäys- tai muuta vaaraa aiheuttavia osia tai rakenteita.

Opasteet

Opasteet on suunniteltava niin, että ne soveltuvat kaikille käyttäjäryhmille, myös näkövammaisille. Suomen Paikallisliikenneliiton Esteetön bussipysäkki -infrakortissa on yksityiskohtaisempia ohjeita varusteiden osalta.

